

Suvestinė redakcija nuo 2003-05-01 iki 2006-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [64-1928](#), i. k. 1001010ISTAI-1857

LIETUVOS RESPUBLIKOS KARIŲ MATERIALINĖS ATSAKOMYBĖS ĮSTATYMAS

2000 m. liepos 17 d. Nr. VIII-1857
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato tikrąją karo tarnybą atliekančių ir kario statusą turinčių asmenų (toliau – karių) materialinės atsakomybės už žalą, padarytą krašto apsaugos sistemos institucijoms, sąlygas, ribas, žalos nustatymo bei atlyginimo tvarką.
2. Karių savanorių ar aktyviojo kariuomenės rezervo karių (toliau – aktyviojo rezervo kariai) tarnybą atliekantiems asmenims šis įstatymas taikomas mokymų, pratybų, gynybos, apsaugos ar kitokių karinių užduočių vykdymo laikotarpiu.
3. Pradinės privalomosios karo tarnybos kariams, kurie Karo prievolės įstatymo 16 straipsnio 1 dalies pagrindu Lietuvos Respublikos Seimui nutarus tikrąją karo tarnybą atlieka vidaus reikalų sistemos ar kitose institucijose, šis įstatymas taikomas ta pačia tvarka kaip ir krašto apsaugos sistemoje tarnaujantiems privalomosios pradinės karo tarnybos kariams.
4. Šio įstatymo nuostatos taip pat taikomos karo prievolinkams, kuriems privalomoji pradinė karo tarnyba yra pakeista bet kuriuo Karo prievolės įstatymo numatytu tarnybos atlikimo būdu nuo to momento, kai jie pereina vado (karinio viršininko) žinion.
5. Jeigu įsigaliojusios ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nustato kitokias normas negu šis įstatymas, taikomos tarptautinių sutarčių nuostatos.

2 straipsnis. Karių materialinės atsakomybės sąlygos

1. Kariai, kurie neteisėta kalta veika (tyčia ar dėl neatsargumo) padarė tiesioginę tikrąją žalą krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitoms institucijoms, kuriose kariai tarnauja, privalo šią žalą atlyginti šio įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka.
2. Kariai pagal šį įstatymą materialiai atsako:
 - 1) už jiems perduotą, patikėtą ar skirtą saugoti tarnybos turtą, pinigines lėšas ir kitas materialines vertybes;
 - 2) už jų tyčia ar dėl neatsargumo padarytą žalą krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitų institucijų, kuriose kariai tarnauja, turtui, už kurį jie tiesiogiai neatsako;
 - 3) už žalą, padarytą tretiesiems asmenims, kurią įstatymų nustatyta tvarka atlygino krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos arba kitos institucijos, kuriose kariai tarnauja.
3. Kariai gali būti traukiami ribotai ar visiškai materialinės atsakomybės.
4. Kario patraukimas materialinės atsakomybės neatleidžia jo nuo drausminės, administracinės ar baudžiamosios atsakomybės.

3 straipsnis. Aplinkybės, naikinančios karių materialinę atsakomybę

1. Kariai netraukiami materialinės atsakomybės šiais atvejais:
 - 1) kai žala padaryta būtiniosios ginties sąlygomis, jei nebuvo peržengtos būtiniosios ginties ribos;
 - 2) kai žala padaryta sulaikant ar siekiant sulaikyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį;

3) kai žala padaryta būtinojo reikalingumo sąlygomis, jei pagal veikos aplinkybes buvo pagrindas manyti, kad padaryta žala bus mažesnė negu išvengtoji;

4) kai žala padaryta kariui esant tokios būsenos, kai jis negalėjo suprasti savo veiksmų reikšmės ar jų valdyti, išskyrus, kai karys pats sukėlė sau tokią būseną vartodamas alkoholį, narkotines, psichotropines, toksines medžiagas ar kitokiu būdu;

5) kai žala padaryta dėl pateisinamos tarnybinės rizikos;

6) kai žala padaryta veikiant nenugalimai jėgai.

2. Nustačius aplinkybes, naikinančias materialinę atsakomybę, vadas (viršininkas) išleidžia įsakymą dėl kario netraukimo materialinės atsakomybės.

ANTRASIS SKIRSNIS KARIŲ MATERIALINĖ ATSAKOMYBĖ

4 straipsnis. Karių ribotos materialinės atsakomybės atvejai

1. Profesinės karo tarnybos kariai už tarnybos turto, piniginių lėšų ar kitų materialinių vertybių praradimą, sugadinimą ar sunaikinimą, padarytą dėl neatsargumo einant tarnybines pareigas, atsako pusės jų padarytos tikrosios žalos dydžio suma, bet ne didesne kaip trys profesinės karo tarnybos kario mėnesiniai tarnybiniai atlyginimai.

2. Privalomosios karo tarnybos kariai už tarnybos turto, piniginių lėšų ar kitų materialinių vertybių praradimą, sugadinimą ar sunaikinimą, padarytą dėl neatsargumo einant tarnybines pareigas, atsako pusės jų padarytos tikrosios žalos dydžio suma, bet ne didesne kaip dvi Vyriausybės nustatytos minimalios mėnesinės algos.

3. Kariai savanoriai ir aktyviojo rezervo kariai, pašaukti į tarnybą, pratybas ar mokymus, už tarnybos turto, piniginių lėšų ar kitų materialinių vertybių praradimą, sugadinimą ar sunaikinimą tarnybos metu dėl neatsargumo atsako pusės jų padarytos tikrosios žalos dydžio suma, bet ne didesne kaip Vyriausybės nustatytas mėnesinis kario savanorio ar aktyviojo rezervo kario atlyginimas.

4. Vadai (viršininkai) už žalą, padarytą tuo, kad dėl jų neatsargios veikos buvo per daug išmokėta pinigų, nebuvo paskirti atsakingi asmenys tvarkyti materialinių ar piniginių vertybių apskaitos ar apsaugos, buvo prarastas, sunaikintas ar sugadintas turtas, atsako pusės padarytos tikrosios žalos dydžio suma, bet ne didesne kaip šeši vado (viršininko) mėnesiniai tarnybiniai atlyginimai.

5 straipsnis. Atlygintinos žalos dydžio sumažinimo sąlygos

1. Atlygintinos žalos dydis ribotos materialinės atsakomybės atvejais gali būti mažinamas, jei žala buvo padaryta tokiomis aplinkybėmis:

1) naudojant kovinę ar kitą techniką, kai žala padaryta dėl kario nepakankamų įgūdžių ir patirties šią techniką valdyti;

2) naujos kovinės ar kitos technikos bandymų metu;

3) pratybų ar mokymų metu sudėtingomis sąlygomis ar vykdant itin sudėtingą kovinę užduotį;

4) veikiant būtiniosios ginties sąlygomis, jei buvo viršytos būtiniosios ginties ribos, ar esant tariamajai ginčiai, jei iš įvykio aplinkybių karys galėjo suprasti, kad kėsinimasis yra menamas;

5) kai žala padaryta dėl to, kad karys netinkamai įvertino galimą neigiamą aplinkos veiksnių (meteorologinių sąlygų, kitų asmenų veiksmų ir pan.) įtaką savo veikos rezultatams, nors ir galėjo tai numatyti, jei vadovaujantis protingumo ir teisingumo principais įprastinėmis sąlygomis jo veika būtų vertinama kaip pakankamai atsargi.

2. Atlygintinos žalos dydis ribotos materialinės atsakomybės atvejais gali būti mažinamas, jei karys išlaiko mažamečius ar nedarbingus šeimos narius ir jei dėl išskaitymų iš jo atlyginimo šeimos pajamos vienam šeimos nariui sumažėtų iki dviejų minimalių gyvenimo lygių sumos.

3. Atlygintinos žalos dydį, atsižvelgdamas į kario kaltės laipsnį, konkrečias žalos padarymo aplinkybes ir materialinę kario padėtį, gali sumažinti vadas (viršininkas), Krašto apsaugos ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos ar kitos institucijos, kurioje karys tarnauja, karių skundų nagrinėjimo komisija (toliau – skundų nagrinėjimo komisija) arba teismas.

4. Atlygintinos žalos dydis negali būti mažinamas, kai žala padaryta dėl kario didelio neatsargumo, pasireiškusio šiurkščiu bendrųjų saugaus elgesio, saugaus ginklų, amunicijos, technikos ar kitokių didelio pavojaus šaltinių eksploatavimo taisyklių pažeidimu.

6 straipsnis. Karių atleidimo nuo materialinės atsakomybės sąlygos

1. Karys gali būti atleidžiamas nuo materialinės atsakomybės, jei žala buvo padaryta šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje numatytais aplinkybėmis ir jei pagal veikos aplinkybes buvo pagrindas manyti, kad žalos bus išvengta ar bus padaryta nedidelė žala.

2. Atleisti nuo materialinės atsakomybės, atsižvelgdami į kario kaltės laipsnį, konkrečias žalos padarymo aplinkybes, gali vadas (viršininkas) arba skundų nagrinėjimo komisija.

7 straipsnis. Karių visiškos materialinės atsakomybės atvejai

1. Kariai, įstatymų ar kitų norminių aktų nustatyta tvarka paskirti nuolat ar laikinai eiti pareigas ar atlikti darbus, susijusius su materialinių vertybių, piniginių lėšų ar kito turto priėmimu ar perdavimu, saugojimu, apskaita, valdymu, disponavimu ar tvarkymu, materialiai atsako už visą dėl jų kaltės krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitoms institucijoms, kuriose kariai tarnauja, padarytą žalą šiais atvejais:

1) kai yra sudaryta kario ir krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos arba kitos institucijos sutartis dėl visiškos materialinės kario atsakomybės, ir karys pinigines lėšas, materialines vertybes ar kitą turtą priėmė savo žinion arba pradėjo realiai tvarkyti jų apskaitą, arba jam buvo suteikta teisė priimti sprendimą, susijusį su jų valdymu, tvarkymu ar disponavimu jais;

2) kai karys turtą ar kitas materialines vertybes gavo atsiskaitytinai pagal vienkartinį įgaliojimą ar kitus vienkartinius dokumentus.

2. Kariai materialiai atsako už visą dėl jų kaltės krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitoms institucijoms padarytą žalą neatsižvelgiant į einamas pareigas šiais atvejais:

1) kai žala padaryta nusikalstama veika;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [IX-1421](#), 2003-04-03, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1666 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1421

2) kai žala turtui ar materialinėms vertybėms padaryta tyčia;

3) kai karys žalą padarė būdamas neblaivus arba apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų;

4) kai žala turtui ar materialinėms vertybėms padaryta ne tarnybinių pareigų vykdymo metu ar ne dėl tarnybos interesų.

8 straipsnis. Sutartis dėl visiškos materialinės atsakomybės

1. Sutartis dėl visiškos materialinės atsakomybės yra sudaroma raštu.

2. Sutartis dėl visiškos materialinės atsakomybės sudaroma su kariu, kurio tarnyba yra nuolat ar laikinai susijusi su materialinių vertybių, piniginių lėšų ar kito turto priėmimu ar perdavimu, saugojimu, apskaita, valdymu, tvarkymu ar disponavimu jais.

3. Sutartį dėl visiškos materialinės atsakomybės su kariu pasirašo dalinio vadas (tarnybos viršininkas). Sutartis sudaroma dviem egzemplioriais. Vienas iš jų atiduodamas kariui, o antras saugomas kario asmens byloje.

4. Pareigybių, kurios susijusios su materialinių vertybių, piniginių lėšų ar kito turto saugojimu, apskaita, valdymu, tvarkymu ar disponavimu jais, sąrašą tvirtina krašto apsaugos ministras, vidaus reikalų ministras ar kitos institucijos, kurioje kariai tarnauja, vadovas.

5. Visiškos materialinės atsakomybės sutartis su kariu sudaroma pagal krašto apsaugos ministro, vidaus reikalų ministro ar kitos institucijos, kurioje kariai tarnauja, vadovo patvirtintą tipinę formą.

TREČIASIS SKIRSNIS ŽALOS DYDŽIO NUSTATYMO TVARKA

9 straipsnis. Žalos dydžio nustatymas

1. Krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitoms institucijoms, kuriose kariai tarnauja, padarytos žalos dydis nustatomas pagal turto ar materialinių vertybių realią vertę, buvusią žalos padarymo dieną.

2. Žalos apskaičiavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Žalos, padarytos dėl kelių karių kaltės, dydis kiekvienam iš jų nustatomas atsižvelgiant į kaltės laipsnį ir materialinės atsakomybės rūšį bei ribas.

10 straipsnis. Tarnybinio atlyginimo dydžio nustatymas

1. Profesinės karo tarnybos kario tarnybinio atlyginimu, kurio dydžiu jis materialiai atsako už padarytą žalą esant ribotai materialinei atsakomybei, laikomas žalos padarymo dieną galiojęs jam paskirtas ir mokamas mėnesinis tarnybinis atlyginimas kartu su priedais. Į šią sumą neįskaitomi kariui mokami butpinigiai, dienpinigiai ir maistpinigiai.

2. Karių savanorių ir aktyviojo rezervo karių mėnesiniu tarnybinio atlyginimu, kurio dydžiu jie materialiai atsako už padarytą žalą esant ribotai materialinei atsakomybei, laikomas žalos padarymo dieną jiems galiojęs Vyriausybės nustatytas mėnesinis kario savanorio ar aktyviojo rezervo kario atlyginimas kartu su priedais mokymų, pratybų, gynybos, apsaugos ar kitokių karinių užduočių vykdymo laikotarpiu. Į šią sumą neįskaitomi kariui savanoriui ar aktyviojo rezervo kariui mokami butpinigiai, dienpinigiai ir maistpinigiai.

3. Vyriausybės nustatyta minimalia mėnesine alga laikoma žalos padarymo dieną galiojusi Vyriausybės nustatyta minimali mėnesinė alga.

4. Jei žalą padaręs karys tarnauja užsienyje, tarnybinio atlyginimu, kurio dydžiu jis materialiai atsako už padarytą žalą esant ribotai materialinei atsakomybei, laikomas Lietuvos Respublikoje tarnaujančiam panašų laipsnį turinčiam ir panašias pareigas einančiam kariui žalos padarymo dieną galiojęs paskirtas ir mokamas mėnesinis tarnybinis atlyginimas kartu su priedais. Į šią sumą neįskaitomi kariui mokami butpinigiai, dienpinigiai ir maistpinigiai.

11 straipsnis. Tarnybinio patikrinimo skyrimo ir atlikimo tvarka

1. Tarnybinį patikrinimą dėl žalos padarymo skiria ir asmeniškai už jį atsako krašto apsaugos sistemos institucijos vadas (viršininkas), einantis ne žemesnes nei bataliono vado, vidaus reikalų sistemoje – ne žemesnes nei institucijos padalinio viršininko (vado), o kitose institucijose, kuriose kariai tarnauja, – ne žemesnes nei tose institucijose sudaryto karinio vieneto vado (viršininko) pareigas, sužinojęs apie jo vadovaujamai ar jam pavaldžiai institucijai padarytą žalą.

2. Tarnybinį patikrinimą dėl vadų (viršininkų) materialinės žalos padarymo įsakymu skiria viršesni vadai (viršininkai).

3. Tarnybinį patikrinimą atlieka vado (viršininko) įsakymu tam įgaliotas karininkas. Atlikti tarnybinį patikrinimą dėl žalos padarymo visiškos materialinės atsakomybės atveju arba kitais atvejais, kai tarnybinį patikrinimą atlikti yra sudėtinga, gali būti paskirtos laikinosios komisijos (toliau – komisijos).

4. Tarnybinį patikrinimą dėl karininko padarytos žalos atlieka to paties ar aukštesnio laipsnio karininkas. Jei dėl karininko padarytos žalos tarnybinį patikrinimą atlieka tam sudaryta komisija, į jos sudėtį turi būti paskirtas to paties ar aukštesnio laipsnio karininkas.

5. Tarnybinius patikrinimus dėl pulkininkų (jūrų kapitonų) ir generolų (admirolų) padarytos žalos krašto apsaugos ministro įsakymu atlieka Krašto apsaugos ministerijos generalinė inspekcija (toliau – Generalinė inspekcija).

6. Jei šio įstatymo nustatyta tvarka paskirto tarnybinio patikrinimo metu paaiškėja, kad kaltu dėl žalos padarymo gali būti pripažintas aukštesnis vadas (viršininkas) ar karininkas nei tarnybinį patikrinimą paskyręs ar jį atliekantis asmuo, tarnybinio patikrinimo medžiaga toliau tikrinti duodama Generalinei inspekcijai.

7. Generalinei inspekcijai gali būti pavesta atlikti tarnybinį patikrinimą dėl kiekvieno kario padarytos žalos.

8. Jei kitose institucijose veikia tarnyba, turinti tuos pačius uždavinius ir atliekanti tas pačias funkcijas kaip ir Generalinė inspekcija, tarnybinį patikrinimą dėl šioje institucijoje tarnaujančio kario padarytos žalos gali būti pavedama atlikti šiai tarnybai.

12 straipsnis. Tarnybinį patikrinimą atliekančio karininko teisės ir pareigos

1. Tarnybinį patikrinimą atliekantis karininkas, taip pat tarnybinį patikrinimą atliekančios komisijos narys turi teisę:

1) nuvykti į žalos padarymo ar sužaloto daikto (daiktų) saugojimo vietą ir atlikti vietos ir daikto (daiktų) apžiūrą. Apžiūros metu galima sudaryti schemas, fotografuoti, filmuoti;

2) apklausti žalos padarymo dalyvius ir asmenis, mačiusius žalos padarymą ar ką nors žinančius apie žalos padarymo aplinkybes, taip pat kaltus dėl žalos padarymo asmenis;

3) gauti duomenis ir dokumentus (jų nuorašus, išrašus), raštiškus paaiškinimus bei pasitelkti specialistus, reikalingus patikrinimui atlikti, žalos dydžiui nustatyti ar kitoms su žalos padarymu susijusioms aplinkybėms ištirti;

4) skirti dokumentų revizijas;

5) apklausti krašto apsaugos sistemos institucijų vadus (viršininkus) dėl atskirų tiriamos žalos padarymo aplinkybių.

2. Karininkas, atliekantis tarnybinį patikrinimą, privalo:

1) visapusiškai, nuodugniai ir objektyviai ištirti žalos padarymo aplinkybes;

2) tikrinamos žalos padarymo dalyviams išaiškinti jų teises ir pareigas;

3) nedelsdamas informuoti vadą (viršininką), paskyrusį tarnybinį patikrinimą, apie patikrinimo metu nustatytą veiką, turinčią nusikalstamos veikos, administracinės teisės pažeidimo ar drausmės pažeidimo požymių;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [IX-1421](#), 2003-04-03, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1666 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1421

4) saugoti valstybės ir tarnybos paslaptis, taip pat konfidencialią informaciją apie asmenis, kurias sužinojo patikrinimo metu.

3. Karininkui draudžiama atlikti tarnybinį patikrinimą ar priklausyti patikrinimą atliekančiai komisijai, tarnautojui draudžiama dalyvauti komisijos darbe, jei:

1) jis yra tikrinamos žalos padarymo dalyvis;

2) jis yra tikrinamos žalos padarymo dalyvio giminaitis (tėvas, įtėvis, sutuoktinis, brolis, sesuo, vaikas, įvaikis, taip pat sutuoktinio brolis, sesuo, tėvas ar vaikas);

3) jis yra pavaldus tikrinamos žalos padarymo dalyviui;

4) yra kitų aplinkybių, dėl kurių tikrintojas ar komisijos narys gali būti neobjektyvus.

4. Asmuo, paskirtas į komisiją, atliekančią tarnybinį patikrinimą, ar karininkas, kuriam įsakyta atlikti tarnybinį patikrinimą, esant šio straipsnio 3 dalyje nurodytoms aplinkybėms, privalo pateikti jį paskyrusiam vadui ar viršininkui tarnybinį pranešimą apie minėtų aplinkybių buvimą.

13 straipsnis. Tarnybinio patikrinimo metu nustatomos aplinkybės

Tarnybinio patikrinimo metu nustatomos šios aplinkybės:

1) žalos padarymo laikas, vieta;

- 2) žalos padarymo dalyviai ir jų veiksmai;
- 3) asmenys, kurių akivaizdoje buvo padaryta žala, taip pat asmenys, ką nors žinantys apie bet kurias žalos padarymo aplinkybes, kaltus dėl žalos padarymo asmenis, kitas aplinkybes, turinčias reikšmės ginčui dėl žalos atlyginimo išspręsti;
- 4) kalti dėl žalos padarymo asmenys, įrodymai, kaltės forma, veikos tikslai ir motyvai;
- 5) duomenys, apibūdinantys kaltą dėl žalos padarymo asmenį;
- 6) aplinkybės, naikinančios materialinę atsakomybę;
- 7) žalos padarymo sąlygos ir priežastys;
- 8) aplinkybės, leidžiančios sumažinti atlygintinos žalos dydį ar atleisti karį nuo materialinės atsakomybės;
- 9) padarytos žalos dydis.

14 straipsnis. Žalos padarymo dalyviai, jų teisės. Įrodymai

1. Žalos padarymo dalyviai yra asmenys, dalyvavę padarant žalą, atlikę veiksmus ar atsakingi už juos, taip pat asmenys, kurių turtas buvo sužalotas arba kurie turtą valdė patikėjimo teise arba pagal pavedimą. Jie turi šias teises:

- 1) teikti paaiškinimus, prašymus bei įrodymus;
 - 2) tarnybinį patikrinimą paskyrusiam vadui (viršininkui) pateikti motyvuotą prašymą dėl karininko, atliekančio tarnybinį patikrinimą, nušalinimo;
 - 3) baigus tarnybinį patikrinimą, susipažinti su tarnybinio patikrinimo medžiaga ir išvada, daryti išrašus, su tarnybinį patikrinimą dariusio karininko ar komisijos pirmininko leidimu daryti atskirų dokumentų kopijas;
 - 4) gauti tarnybinio patikrinimo išvados kopiją;
 - 5) Kariuomenės drausmės statuto nustatyta tvarka apskusti karininko, atliekančio patikrinimą, veiksmus, taip pat tarnybinio patikrinimo rezultatus.
2. Žalos padarymo įrodymai yra visi faktiniai duomenys, kuriais remiantis nustatoma, ar yra padaryta žala, dėl jos padarymo kaltas asmuo, taip pat kitos aplinkybės, turinčios reikšmės žalos padarymo faktui, dydžiui bei aplinkybėms nustatyti.

15 straipsnis. Tarnybinio patikrinimo išvada

1. Baigus tarnybinį patikrinimą dėl žalos padarymo, surašoma tarnybinio patikrinimo išvada. Ją pasirašo patikrinimą atlikęs karininkas ar komisijos pirmininkas ir visi komisijos nariai.

2. Tarnybinio patikrinimo išvada kartu su visa patikrinimo metu surinkta medžiaga perduodama patikrinimą skyrusiam vadui (viršininkui), o nustačius jo dalyvavimą žalos padaryme, – Generalinei inspekcijai.

3. Vidaus reikalų sistemoje ar kitose institucijose tarnybinio patikrinimo išvada kartu su visa patikrinimo metu surinkta medžiaga perduodama vidaus reikalų sistemos ar kitos institucijos, kurioje kariai tarnauja, vadovo įsakymu paskirtam pareigūnui.

4. Tarnybinio patikrinimo išvada susideda iš aprašomosios, rezoliucinės ir rekomendacinės dalių.

5. Tarnybinio patikrinimo išvados aprašomojoje dalyje nurodoma:

- 1) tarnybinį patikrinimą atlikusio asmens (asmenų) pareigos ir laipsnis;
- 2) tarnybinio patikrinimo atlikimo vieta ir laikas;
- 3) žalos padarymo faktas, vieta, laikas, veikos būdai, tikslai, motyvai, pasekmės (žalos dydis) ir kitos esminės aplinkybės;
- 4) įrodymai, patvirtinantys žalos padarymo įvykį ir žalą padariusio asmens kaltumą;
- 5) žalą padariusio asmens paaiškinimai, jo nurodomos aplinkybės ir jų patikrinimo rezultatai;
- 6) aplinkybės, naikinančios materialinę atsakomybę, ir aplinkybės, leidžiančios sumažinti atlygintinos žalos dydį ar atleisti nuo materialinės atsakomybės;

- 7) išvados surašymo vieta ir laikas.
6. Tarnybinio patikrinimo išvados rezoliucinėje dalyje nurodoma:
 - 1) kalto dėl žalos padarymo asmens anketiniai duomenys (vardas, pavardė, kario laipsnis, tarnybos vieta ir pareigos, turimos nuobaudos ir paskatinimai);
 - 2) duomenys, apibūdinantys kaltą dėl žalos padarymo asmenį;
 - 3) išsamus padarytos žalos apibūdinimas ir įvertinimas, šio įstatymo apibrėžtos materialinės atsakomybės ribos.
7. Tarnybinio patikrinimo rekomendacinėje dalyje nurodoma:
 - 1) siūlomas žalos atlyginimo dydis ir būdas;
 - 2) siūlomos prevencinės priemonės žalos atsiradimo sąlygoms ir priežastims pašalinti.

16 straipsnis. Tarnybinio patikrinimo įvertinimas

Tarnybinių patikrinimų paskyręs vadas (viršininkas), remdamasis tarnybinio patikrinimo išvada ir vadovaudamasis visapusišku, nuodugniu ir objektyviu visų žalos padarymo aplinkybių išnagrinėjimu, šiuo įstatymu ir teisine sąmone, turi teisę:

- 1) patvirtinti tarnybinio patikrinimo išvadą ir išleisti įsakymą atlyginti materialinę žalą;
- 2) grąžinti tarnybinio patikrinimo medžiagą ir išvadą ištirti papildomai;
- 3) tyrimo metu nenustačius žalos padarymo fakto ar esant aplinkybėms, naikinančioms materialinę atsakomybę, tarnybinių patikrinimų nutraukti;
- 4) nustatčius šio įstatymo 5 ir 6 straipsniuose išvardytas aplinkybes, įsakymu dėl žalos atlyginimo nuspręsti, kokia dalimi mažinamas žalos atlyginimo dydis, arba atleisti karį nuo žalos atlyginimo.

17 straipsnis. Tarnybinio patikrinimo terminai

1. Tarnybinis patikrinimas dėl žalos padarymo turi būti atliktas ne vėliau kaip per mėnesį nuo tos dienos, kai vadas (viršininkas) sužinojo apie žalos padarymą.
2. Tarnybinio patikrinimo dėl žalos, padarytos grupės karių, dėl žalos, už kurios padarymą numatoma visiška materialinė atsakomybė, kitais atvejais, kai būtina atlikti daug veiksmų, pasitelkti kitų sričių specialistus ar komisijas, atlikti dokumentų revizijas ar kitais atvejais, kai tyrimas yra sudėtingas, terminą, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, vadas (viršininkas) gali pratęsti, bet ne ilgiau kaip trimis mėnesiais.
3. Kai dėl tarnybinio būtinumo, patikrinimą atliekančio karininko nušalinimo ar ligos tarnybinių patikrinimų atlikti pavedama kitam karininkui, vadas (viršininkas) nustato naują terminą. Naujas terminas nustatomas laikantis šio straipsnio 1 dalyje nustatytų ribų ir skaičiuojamas nuo pavedimo atlikti tarnybinių patikrinimų kitam karininkui dienos.

18 straipsnis. Tarnybinio patikrinimo kontrolė

1. Tarnybinio patikrinimo eigą kontroliuoja vadas (viršininkas), paskyręs tarnybinių patikrinimų.
2. Vadų (viršininkų) veiksmus karių žalos padarymo tyrimo metu krašto apsaugos sistemoje kontroliuoja Krašto apsaugos ministerijos generalinis inspektorius, vidaus reikalų sistemoje ar kitose institucijose – vidaus reikalų sistemos institucijos ar kitos institucijos, kurioje kariai tarnauja, vadovo įsakymu paskirtas pareigūnas. Tyrimą kontroliuojantis asmuo gali duoti nurodymus ištaisyti žalos padarymo tyrimo trūkumus.
3. Generalinio inspektoriaus atliekamus žalos padarymo tyrimus kontroliuoja krašto apsaugos ministras ar jo specialiai tam įgaliotas karininkas.
4. Tyrimą atlikęs krašto apsaugos sistemos institucijos karininkas, vadas (viršininkas), pažeidę žalos padarymo tyrimo tvarką, atsako Kariuomenės drausmės statuto nustatyta tvarka kaip pažeidę šiame statute numatytą tarnybinio patikrinimo tvarką.

5. Tyrimą atlikęs vidaus reikalų sistemos ar kitos institucijos viršininkas, vadas (karininkas), pažeidę žalos padarymo tyrimo tvarką, atsako šių institucijų norminių aktų (statutų) nustatyta tvarka.

19 straipsnis. Atvejai, kai tarnybinis patikrinimas neskiriamas

Tarnybinis patikrinimas gali būti neskiriamas šiais atvejais:

- 1) kai žalos padarymo aplinkybės, dydis ir kalti dėl jos padarymo asmenys yra nustatyti teismo priimtais ir įsiteisėjusiais sprendimais, nutartimis ar nuosprendžiais ar kitų valstybės ar teisėsaugos institucijų priimtais ir įsiteisėjusiais sprendimais ar nutarimais;
- 2) kai žalos padarymo aplinkybės, dydis ir kalti dėl jos padarymo asmenys yra nustatyti per tarnybinį patikrinimą, atliktą tiriant kario drausmės pažeidimą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS ŽALOS ATLYGINIMO TVARKA

20 straipsnis. Žalos atlyginimas susitarimo būdu

1. Karys, padaręs žalą, ją atlyginti gali savo noru.
2. Vado (viršininko) sutikimu karys žalai atlyginti gali perduoti tapatų ir lygiavertį turtą arba pataisyti sužalotąjį, išskyrus atvejus, kai žala atsirado dėl ginkluotės, šaudmenų, sprogmenų, nuodingųjų ar cheminių medžiagų praradimo, sunaikinimo ar sugadinimo.
3. Susitarimas atlyginti žalą sudaromas raštu, nurodant žalos dydį, atlyginimo būdą bei terminus. Susitarimą pasirašo žalą patyrusios institucijos vadas (viršininkas) ir karys.
4. Kariui pažeidus susitarimu nustatytus žalos atlyginimo terminus, likusi neatlyginta žalos dalis atlyginama vado (viršininko) įsakymu ne ginčo tvarka, neatliekant tarnybinio patikrinimo.

21 straipsnis. Žalos atlyginimo tvarka nepavykus susitarti

1. Privalomosios karo tarnybos kario ar profesinės karo tarnybos kario padaryta žala, esant ribotai materialinei atsakomybei, jei žalos atlyginimo klausimas neišspręstas šio įstatymo 20 straipsnyje nurodytu būdu, atlyginama vadovaujantis vado (viršininko) įsakymu, išskaitant iš profesinės karo tarnybos kario tarnybinio atlyginimo ar privalomosios karo tarnybos kario išmokos būtinėms išlaidoms.
2. Savanorių karo tarnybos ar aktyviojo rezervo karių padaryta žala, esant ribotai materialinei atsakomybei, jei žalos atlyginimo klausimas neišspręstas šio įstatymo 20 straipsnyje nurodytu būdu, atlyginama žalą patyrusios krašto apsaugos sistemos institucijos vado (viršininko) įsakymu, išskaitant iš kario savanorio ar aktyviojo rezervo kario tarnybinio atlyginimo ar jo darbo užmokesčio pagrindinėje darbovietėje.
3. Vado (viršininko) įsakymas dėl žalos atlyginimo turi būti išleistas per mėnesį nuo tarnybinio patikrinimo pabaigos. Kitų valstybės institucijų sprendimai ar nutarimai, teismų sprendimai, nutartys ar nuosprendžiai vykdomi įstatymų nustatyta tvarka.
4. Vado (viršininko) įsakymas dėl žalos atlyginimo turi būti paskelbtas kariui ne vėliau kaip per septynias dienas nuo šio įsakymo išleidimo dienos. Jei privalomosios karo tarnybos karys baigė privalomąją tarnybą, karys savanoris ar aktyviojo rezervo karys baigė mokymus, pratybas ar įvykdė užduotį, kuriai atlikti buvo pašauktas, profesinės karo tarnybos karys yra išleistas į atsargą, įsakymas dėl žalos atlyginimo turi būti išsiųstas kariui į jo paskutinę žinomą gyvenamąją vietą ne vėliau kaip per septynias dienas nuo šio įsakymo išleidimo dienos.
5. Vado (viršininko) įsakymas dėl žalos atlyginimo perduodamas vykdyti ne anksčiau kaip praėjus septynioms darbo dienoms nuo apskundimo termino pasibaigimo dienos.
6. Jei vado (viršininko) įsakymas dėl žalos atlyginimo neišleidžiamas per šio straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą, žala atlyginama įstatymų nustatyta tvarka pagal Krašto apsaugos ministerijos, vidaus reikalų sistemos ar kitų institucijų, kuriose kariai tarnauja, ieškinius.

7. Kario padaryta materialinė žala, esant visiškos materialinės atsakomybės sąlygoms, atlyginama įstatymų nustatyta tvarka pagal krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos arba kitų institucijų, kuriose kariai tarnauja, ieškinius.

22 straipsnis. Tretiesiems asmenims padarytos žalos atlyginimo tvarka

Karys, padaręs žalą tretiesiems asmenims, kuri buvo atlyginta krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitų institucijų, kuriose kariai tarnauja, atlygina krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitai institucijai padarytą žalą šio įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka.

PENKTASIS SKIRSNIS SKUNDŲ NAGRINĖJIMO TVARKA

23 straipsnis. Teisė apskusti įsakymą dėl žalos atlyginimo

1. Karys vado (viršininko) įsakymą gali apskusti skundų nagrinėjimo komisijai per dvidešimt dienų nuo įsakymo gavimo dienos, o jos sprendimą – teismui per mėnesį nuo sprendimo gavimo dienos.

2. Krašto apsaugos ministro ar Lietuvos kariuomenės vado įsakymą dėl žalos atlyginimo karys gali apskusti teismui per mėnesį nuo įsakymo gavimo dienos.

3. Skundo padavimas sustabdo išskaitymus iš kario tarnybinio atlyginimo.

4. Prie skundo pridedamas skundžiamas įsakymas bei įrodymai apie skundo gavimo laiką.

5. Jei karys praleido įsakymo dėl žalos atlyginimo apskundimo terminą dėl priežasčių, kurias skundų nagrinėjimo komisija arba teismas pripažįsta svarbiomis, šis terminas skundų nagrinėjimo komisijos ar teismo sprendimu gali būti atnaujintas. Prašymą atnaujinti praleistą terminą karys raštu pateikia kartu su skundu.

24 straipsnis. Skundų nagrinėjimo komisija

1. Karių skundams nagrinėti krašto apsaugos ministras, vidaus reikalų ministras ar kitos institucijos, kurioje kariai tarnauja, vadovas skiria skundų nagrinėjimo komisiją.

2. Skundų nagrinėjimo komisijos sudarymo ir darbo tvarką nustato krašto apsaugos ministras, vidaus reikalų ministras ar kitos institucijos vadovas.

3. Kario skundą dėl įsakymo atlyginti žalą skundų nagrinėjimo komisija privalo išnagrinėti per vieną mėnesį nuo skundo gavimo dienos.

4. Viešame posėdyje išnagrinėjusi pareiškėjo skundą ir ištyrusi tarnybinio patikrinimo medžiagą, skundų nagrinėjimo komisija priima motyvuotą sprendimą:

1) skundą atmesti, palikti galioti vado (viršininko) įsakymą;

2) skundą patenkinti, panaikinti vado (viršininko) įsakymą;

3) skundą patenkinti iš dalies, nurodant, kuri vado (viršininko) įsakymo dalis paliekama galioti ir vykdoma šio įstatymo nustatyta tvarka.

5. Priimdama sprendimą, skundų nagrinėjimo komisija remiasi tarnybinio patikrinimo medžiaga, pareiškėjo paaiškinimais. Skundų nagrinėjimo komisija vertina tarnybinio patikrinimo metu surinktus bei pareiškėjo pateiktus įrodymus. Komisija įrodymų nerenka.

6. Jei skundų nagrinėjimo komisijai pateikiami nauji įrodymai arba jei posėdyje paaiškėja, kad liko neištirtos pareiškėjo nurodytos turinčios esminę reikšmę aplinkybės, skundų nagrinėjimo komisija skiria pakartotinį tarnybinį patikrinimą ir atideda posėdį vėlesniam laikui, bet ne daugiau kaip šešiems mėnesiams.

7. Apie skundų nagrinėjimo komisijos posėdžių laiką ir vietą turi būti tinkamai pranešta pareiškėjui. Pareiškėjo neatvykimas į skundų nagrinėjimo komisijos posėdį nėra kliūtis jo skundui išnagrinėti.

8. Skundų nagrinėjimo komisijos sprendimas ne vėliau kaip per tris dienas išsiunčiamas pareiškėjui.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS VYKDYMO TVARKA

25 straipsnis. Įsakymo perdavimas vykdyti

1. Vado (viršininko) įsakymas atlyginti materialinę žalą, padarytą privalomosios karo tarnybos kario ar profesinės karo tarnybos kario, esant ribotai materialinei atsakomybei, perduodamas vykdyti krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitos institucijos, kurioje kariai tarnauja, buhalterinės apskaitos padaliniui.

2. Krašto apsaugos sistemos institucijos vado (viršininko) įsakymas atlyginti materialinę žalą, padarytą kario savanorio ar aktyviojo rezervo kario, esant ribotai materialinei atsakomybei, siunčiamas vykdyti teismo antstolių kontorai prie apylinkės teismo pagal žalą padariusio asmens gyvenamąją vietą.

3. Privalomosios karo tarnybos kariui atlikus tarnybą ar profesinės karo tarnybos kari išleidus į atsargą, likusi neišmokėta žalos dalis išieškoma per teismo antstolių kontorą krašto apsaugos sistemos, vidaus reikalų sistemos ar kitos institucijos, kurioje kariai tarnauja, karinio vado (viršininko) įsakymo pagrindu.

26 straipsnis. Išskaitymų iš kario tarnybinio atlyginimo apribojimas

1. Mėnesiniai išskaitymai už padarytą žalą negali viršyti 20 procentų profesinės karo tarnybos kario tarnybinio atlyginimo bei 50 procentų privalomosios karo tarnybos kario išmokų buitiniams išlaidoms. Kai žala padaryta nusikalstama veika ir išieškojimas nėra nukreiptas į kitą turtą arba kai atliekami ir kiti išskaitymai, jei išieškojimas nėra nukreiptas į kario turtą, išskaitymai už padarytą žalą negali viršyti 50 procentų profesinės karo tarnybos kario tarnybinio atlyginimo ar 70 procentų privalomosios karo tarnybos kario išmokų buitiniams išlaidoms.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1421](#), 2003-04-03, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1666 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1421

2. Neleidžiama daryti išskaitymų iš išeitinės pašalpos, kompensacijų ir kitų išmokų, į kurias pagal Civilinio proceso kodekso nuostatas išieškojimas negali būti nukreipiamas.

27 straipsnis. Išieškojimas iš kario turto

Visiškos materialinės atsakomybės atveju, jei žalos atlyginimo klausimas neišspręstas šio įstatymo 20 straipsnio nustatyta tvarka ir žala išieškoma įstatymų nustatyta tvarka, išieškojimas gali būti nukreipiamas į žalą padariusio profesinės karo tarnybos kario, privalomosios karo tarnybos kario, kario savanorio ar aktyviojo rezervo kario turtą Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1421](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1666 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1421

Lietuvos Respublikos karių materialinės atsakomybės įstatymo 7, 12 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymas